

Oponentský posudek diplomové práce

Diplomant: Bc. Jan Ullmann

Téma diplomové práce: *Crimen falsi* a příbuzné skutkové podstaty

Vedoucí diplomové práce: prof. JUDr. Michal Skřejpek, DrSc.

Oponent diplomové práce: JUDr. Jan Šejdl, Ph.D.

Předložená diplomová práce na téma *Crimen falsi* a příbuzné skutkové podstaty má celkem 119 stran čistého textu, dále je pak doplněna všemi náležitostmi, jež jsou pro diplomové práce obhajované na Právnické fakultě University Karlovy, tedy úvodní stranou, anotací, klíčovými slovy atd. nezbytné, čímž úhrnem práce splňuje nejen náležitosti pro diplomovou práci, ale splňuje též náležitosti pro práce rigorosní.

Zdroje, jichž diplomant použil pro svoji práci, jsou uvedeny na str. 121 – 124, přičemž jsou vhodně rozděleny na seznam použitých pramenů, který obsahuje 14 položek a jedná se o prameny z valné části doposud nepřeložené do češtiny. Následující seznam literatury a zdrojů obsahuje 39 položek, přičemž většina z těchto položek je cizojazyčná (anglická, italská a jedna latinská). Takovýto rozsah zdrojů pak je více než dostatečným podkladem pro diplomovou práci a po formální stránce je seznam veden pečlivým způsobem (se dvěma drobnými výtkami, viz dále). Oponent musí rovněž ocenit časté použití cizojazyčné literatury.

Co se týče výběru pramenů, tak je nutno ocenit především vzájemné provázání literatury (či pramenů) neprávni provenience s právními texty. Použití neprávni pramenů pak je signifikantnější pro období archaické, zatímco pro klasické a post-klasické období již jeho úloha ustupuje, což je dáno větším množstvím právníh textů, ale také větším množstvím samotnýh neprávni pramenů, přičemž jako možný další námět k práci se oponentovi jeví právě zkoumání neprávni pramenů v době klasické a poklasické (byť třeba nikoliv v takto komplexní podobě, tedy pouze v určitém vybraném aspektu).

Vzhledem k samotnému tématu práce nelze mít proti formulaci a rozsahu tématu námitek, byť oponent musí uznat, že téma je poměrně široké na zpracování v rámci

diplomové práce, o čemž svědčí i relativně mimořádný rozsah předkládaného textu. I vzhledem k tomuto rozsahu pak nelze než konstatovat, že diplomant se s tématem vypořádal se ctí, a to jak v jeho šíři a komplexitě, včetně určitého kupříkladu historického návdavku, tak ale i v hloubce analys, k nimž diplomant při práci přistoupil. Navíc, jak i diplomant sám konstatuje, téma práce je v současné české romanistice výrazně okrajové a v předložené komplexitě nebylo dosud zpracováno, což je nutno přičíst diplomantovi ke cti. Ke zvážení, a to nikoliv jako výtka, snad stojí přesná formulace tématu, kde jsou směřovány dvě odlišné věci – jednak samotný zločin svým názvem, vedle něho pak „příbuzné skutkové podstaty“, přičemž skutkové podstaty jsou jinak součástí i samotného *criminis falsi*. Snad by tedy bylo možná přesnější „Skutkové podstaty *criminis falsi* a jim příbuzné“ či obdobně, byť je nutno uznat, že diplomantem zvolená formulace je možná srozumitelnější.

Po formální stránce práce nelze mít větších výtek. Vše, co bude dále uvedeno, jsou pouze marginální výtky, které však považuje oponent za vhodné zmínit, neboť jsou pro diplomanta poučením pro další práci a ilustrují svojí marginalitou vysokou kvalitu práce. Jako obecnou výtku je nutno uvést absenci tečky na konci poznámek pod čarou. Poznámka pod čarou nutně funguje jako věta, a tedy musí mít majuskuli na svém začátku (což kupříkladu schází na str. 17, pozn. 31) a musí dále končit vždy tečkou (která schází u mnoha poznámek pod čarou). V souvislosti s poznámkami pod čarou je také nutné, aby se číslo poznámky nacházelo vždy za interpunkčními znaménky, přičemž na několika místech tomu tak není (kupříkladu str. 13, pozn. 20, str. 14, pozn. 23, str. 16, pozn. 26, str. 28, pozn. 51 a další). Také není vhodné, aby číslo poznámky pod čarou bylo provedeno v kursivě (str. 23, pozn. 43). Rovněž je nutno rozlišit mezi pomlčkou a spojovníkem, kdy často na místo pomlčky je použito spojovníku (str. 3, str. 31, str. 53, str. 54, str. 63, str. 111, str. 117). Taktéž oponent doporučuje se vyhnout v odborném textu tzv. ich-formě (kupříkladu na str. 5, str. 7, str. 10, str. 12, str. 15, str. 23, str. 28). Oponent rovněž doporučuje vyhnout se v odborném textu i 1. p. plurálu, kdy takovýto styl jistě není možno vytýkat určitým osobnostem a určitému stylu výkladu (kupříkladu pozdější odborné texty Svatého otce Benedikta XVI.), ale do diplomové práce není snad příliš vhodný. V textu se vyskytují i drobné překlepy, ale nutno uznat, že vzhledem k rozsahu práce jich není mnoho. Kupříkladu str. 6 „...zakladatelům města Řím...“, str. 16 „První zákonem přijatým...“, str. 24 „Magistráty, příslušným k...“, str. 29 „...roku 149. př. n. l...“, táž strana „...opklad obsahoval...“, str. 30 „...bud', zemřel..., nebo...“, str. 51 „...rogátorem

byl..., který jej přeložil...“, str. 56 „...jejichcíl...“, str. 66 „...mělbýt...“, str. 75 „...podpisy svědků..., který bylo zakázáno cokoli odkázat“, str. 96 „...krádeže válečné kořisti byla...“, str. 101 „...absolutní...“, str. 106 „...vznést obviněn...“, str. 117 „...b yť...“, táž strana „...císařských...“, str. 118 „...nebyla jeh krádež...“, str. 121 „CODex...“. Dle oponenta zřejmě i str. 122 „Bologne“. Výjimečně se lze setkat i s určitými formulačními nedostatky (kupříkladu str. 3, kde diplomant ambiciosně uvádí, že „překládá“ Theodosiovský kodex, str. 11, pozn. 16 uvádí překladatele, nikoliv ovšem překlad, na str. 19 nemá jedna věta predikát, str. 20, pozn. 37 není uvedeno, kdo je překladatelem do češtiny, na str. 24 nemá být „Neboli v překladu...“ v uvozovkách, na str. 27 je název provincie italsky, na str. 45 je opět věta bez predikátu, na str. 57, u pozn. 116 chybí konec překladu). Obecně se pak lze zamyslet nad použitím dvojitých uvozovek v přímé řeči v citaci. Rovněž je spíše otázkou do diskuse, zdali slovo „lex“ používat jako maskulinum, nebo jako femininum, jak je vlastní latině (viz kupříkladu str. 115). Stejně tak zdali skloňování „Jupiterovi“ není vhodné nahradit originálnějším a pro římské prostředí přiléhavějším způsobem „Jovovi“ (str. 11). Oponent taktéž doporučuje sjednotit terminologii, tedy název provincie Kilíkie (str. 41) používat v řecké formě, která je běžnější, nežli latinská Cilicia (str. 40).

Oponent rovněž považuje za nutné zmínit vedle výše uvedených marginálií dvě poznámky významnějšího rázu. První jsou drobné nedostatky ve skloňování latinských jmen, kdy vedle správné podoby je možno se setkat kupříkladu s „Cicerem“ (str. 43), „Cicera“ (str. 42, 2x, str. 44), „Cicerovi“ (str. 42), „Cicerova“ (str. 45), obdobně „Labeem“ (str. 68), kdy oběma dvěma jménům končí kmen jména na „-n“ (viz Κικέρων). Stejně v případě jména Scipionova (str. 66) a podobně v případě athénských vládců, neboli archontů (str. 21), kde kmen slova končí na „-nt“ (viz gen. sg. ἄρχοντος). Jako druhou výtku této kategorie je nutno zmínit občasnou nejednotnost v citačním usu, kdy kupříkladu mezi místem vydání a vydavatelem je někdy čárka, jindy spojovník, či dvojtečka (kupříkladu str. 7, pozn. 6 a 7, str. 21, pozn. 40), výjimečně scházejí některé údaje (str. 7, pozn. 6 chybí stránkování, str. 17, pozn. 31 chybí více citačních údajů). V seznamu použité literatury je již toto v pořádku. Rovněž by bylo vhodné dodržovat, zdali dvojitě iniciály křestních jmen psát s mezerou nebo bez této (str. 33, pozn. 63 a 64, též v seznamu literatury).

Co se týče stylistické stránky práce, nelze mít žádných výtek. Struktura práce je vzhledem k tématu logická a sleduje základní otázky, které téma nabízí. Rovněž

celkové zpracování a jazyk práce je velice kultivovaný a plně odpovídá odbornému právnímu textu nikoliv na úrovni diplomové práce, ale na úrovni vyšší. Opět jako námět do diskuse a nikoliv jako výtky je otázka, zdali by nebylo přehlednější výraznější oddělení přeložených a komentovaných fragmentů, kupříkladu kursivou, nebo jejich posunutí do poznámek po čarou (byť by toto muselo navázat na určitou změnu samotného textu práce vzhledem častému postupu ve formě komentářů právě k fragmentům).

Po obsahové stránce je nutno přiznat práci především její vysokou kvalitu, a to kvalitu přesahující běžné diplomové práce. Diplomant při své práci plně využil textů a pramenů, které se mu nabízely, a na základě nich vytvořil poměrně robustní informační základnu, z níž odvozuje své myšlenky, které v práci předkládá. Veškeré postupy, které při takovéto činnosti podstupuje, pak dobře ilustruje textem práce a především bohatým a dobře zpracovaným poznámkovým aparátem (který čítá nemalých 216 poznámek pod čarou). Obsah práce je pak logicky provázán a její závěry jsou systematicky propojeny s celým obsahem práce, která není vnitřně rozporná. Snad jediným obsahovým nedostatkem je na str. 52, kde se hovoří o „svazcích“ Digest, což je termín více než nejasný. Lze také vést plodnou diskusi nad tématem vlivu křesťanství na sociální diferenciaci společnosti a především udílení trestů a způsobů nátlaku při výsleších (str. 71). Oponent taktéž nabádá diplomanta k úvaze, zdali by nebylo vhodným termínem pro *crimen repetundarum*, o jehož českém ekvivalentu na str. 34 přemítá, české slovo „sdírání“.

Závěrem není možno než uvedenou diplomovou práci, jakožto poměrně hlubokou a ojedinělou analýsu konkrétních institutů římského trestního práva plně doporučit k ústní obhajobě. Bohužel není mnoho prací, které by vykazovaly obdobné kvality, což oponent konstatuje, jsa si vědom své oponentské úlohy. Diplomant předloženou prací jasně ukázal svoji schopnost tvorby odborného právního textu na úrovni, která je nejen základní pro odbornou činnost právníka a pro absolvování magisterského vzdělání, ale která je nemálo vyšší. Oponent rovněž musí zdůraznit, že diplomant již několikrát v oboru římského práva publikoval a rovněž své závěry presentoval na odborných konferencích a seminářích, což se bezpochyby promítlo na kvalitě předložené práce.

Po úspěšné obhajobě diplomové práce a po úspěšném složení všech dalších studijních povinností oponent doporučuje, aby byl studentovi udělen titul magistr University Karlovy.

Navíc oponent doporučuje uvedenou diplomovou práci rovněž, po splnění všech dalších povinností, k udělení titulu JUDr., neboť práce zřejmě splňuje veškeré nároky kladené i na práce rigorosní.

Jako téma, jemuž by se diplomant mohl věnovat během obhajoby diplomové práce, navrhuje oponent:

Vliv křesťanství na pojetí falsa.

V Hýskově 25. června 2017

JUDr. Jan Šejdl, Ph.D.